

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Vor gamle Skolemester

Citation: Andersen, H. C.: "Vor gamle Skolemester", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. V kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal, C. A. Reitzel, 1990, s. 245*. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeeventyr05val-shoot-workid94157/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. V kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Vor gamle Skolemester.

[1] Vor gamle Skolemester var saa klog, vidste saa meget, især Geo-
graphi og Historie; disse vidste han at gjøre saa nemt for os
5 Børn at lære. Skolemesters Have var anlagt som et heelt Dan-
marks Landkort; her stode Urter og Blomster, som de bedst
høre hjemme i Landets Dels. »Hent mig Ærter!« sagde han,
og saa gik vi til det Bed der forestillede Lolland. »Hent mig
Boghvede!« saa gik vi til det Bed som viiste Fyen. Skovmærker
plukkede vi paa Langeland og den dejlige blaa Genziana vidste
10 vi var at finde oppe ved Skagen. Byerne vare ogsaa stillede op,
men som Postamenter. Her stod *St. Knud* med *Lindormen*, det
betød Odense; *Absalon* med *Bispestav* betød Sorø; det lille
Fartøj med Aarer var Mærke for, her ligger *Aarhus*; vi lærte
saaledes meget godt Danmarks Geographi. Historie, ihvor vidt
15 udstrakt den end er, fik vi den dog nemt og til at beholde.

Personer og Begivenheder komme altid igjen, sagde Skole-
mester, der kan ligge hundred Aar imellem, mange hundred
Aar, men saa har man Syn af de samme Personer, kun i en
anden Kjole, i en anden Tid. Menneskene ligne hinanden
20 indeni, gjennem alle Tider, ligesom Dyrene hver i sin Art er i
samme Couleur og Kjolesnit fra Verdens Skabels og til vore
Dage.

Og saa fortalte Skolemester den tusindaarige Historie om
Bonden og hans Søn, der vilde til Staden for at sælge deres
25 Æsel; først reed den Gamle og lod Drengen gaæ, saa sagde
[1] Folk, der rider han og lader det stakkels Barn gaæ; saa lod
han Drengen sætte sig op og gik selv; da sagde Folk, hvor det
er taabeligt at lade den Dreng som *har unge Ben at gaæ paa,
ride og den gamle Mand gaæ; saa satte de sig begge op paa
30 Æselet, men saa sagde Folk, hvor det dog er syndigt at det

k *Colin* 36, 4^e V: 9. 2 bl. 4^e, Den ny Samson, senere tilføjet: Vor gamle Skole-
mester.

t *est. V: 10. 2 bl. 4^e*, Vor gamle Skolemester. Se s. 106.
Ikke tidl. trykt.

28 *har] have t.

stakkels Dyr skal slæbe paa dem begge to, da slæeg Fader og Søn af, gik og trak Æselet, da loe Folk og sagde, hvilke Narre at de gaac, naar de have et Æsel at ride paa. »Det er ikke muligt at gjøre Folk tilfreds!« sagde den Gamle, hvorledes man endogsaa bærer sig ad, have de altid Noget at kjævle over; 5 det fortalte den indiske Bramin Bidpøi for over tusind Aar siden, det passer endnu, og vil passe i alle Tider!«

Skolemester fortalte om Vilhelm Tell der maatte skyde et Æble af sin Søns Hoved, men før han afskjød Pilen, gjemte han paa sit Bryst en anden Piiil til at skyde i Brystet paa den 10 onde Gesler der kunde forlange en saa farlig Gjerning af en Fader. Det var i Schweiz det skete, men mange Aar forud *var skeet lige det selv samme i Danmark, med *Palnatoks*, han maatte ogsaa skyde et Æble af sin Søns Hoved og gjemte paa sit Bryst en anden Piiil for at hævne sig. Og meer end tusind 15 Aar endnu længer tilbage, blev nedskrevet den samme Historie som hændet i Ægypten. En Historie og dog tre, det samme kommer igjen. Hvad mærkeligt der skeer i vor Levetid, vil sæe igjen om hundrede Aar, om tusinde Aar, det Gamle bliver nyt, kommer igjen, men paa et andet Sted, i et andet Folk, i 20 andre Stikkesler og dog det samme. Gjem det Enc og husk det Andet, saa kan du din Verdens Historie.

Du husker, sagde Skolemester, Parabelen om den rige Mand der tog den fattige Mands eneste Lam, den blev nu fremsat for [27] Kong David, og pegede paa ham, senere paa andre og i Frem- 25 tiden paa ny. Det er som en Hjelpetraad for Hukommelsen til at trække flere Begivenheder paa, forskjellige og dog de samme. Man seer sig istand til at digte frem i Tiden; det gjorde jeg forleden, jeg tænkte paa den bibelske Samson som har været og paa den poetiske Samson der kan komme, tage Byens Porte paa 30 sine Skuldre, brydes med Løven og bringe Honningen, slaae Philisterne med deres eget Kjøvebeen. Men saa kommer Tidens Dalila, Frøken Modesmag, daarer ham, fanger ham, klipper bort hans Styrke, stikker hans Øine ud, og saa maa han i Trædemølle, haanes af Philisterne, knuse dem og sig selv. - 35

Man siger at Fremtids Musik er kjedelig, Fremtids Historier, ere det maaskee endnu mere, ja, Børn, saa vil jeg ikke fortælle Eder flere - i Dag! - Og saa fik vi Lov den Dag og det skal Du nu ogsaa have kjære Læser! det beroer paa dig om det skal - 40
fortsættes.

12 *var skoot] † har intet var, men skeet som første ord i en linie; skootte er en anden mulighed, se 188,2.